

ולכאורה מדובר שעשה שני חתכים, בשני מקומות, אחד למעלה לצד הראש, ואחד למטה לצד החזה.

ומקשה רב אבין: אמאי השחיטה כשרה? והא ליכא שחיטה מפורעת!

הוא מותיב לה, והוא מפרק לה: לא מדובר בשני חתכים בשני מקומות, אלא בשחיטה העשויה כקולמוס, דהיינו שהתחיל לשחוט את הקנה למעלה, ושיפע וכיוון את הסכין כלפי מטה, ובמקום שנגמרה שחיטת הקנה שם התחילה שחיטת הוושט, וכיוצא בזה מדובר בשוחט מלמטה למעלה.

ומייתינן עובדא: החוה תורא דאישחט בשנים ושלשה מקומות. על רב יצחק בר שמואל בר מרתא שקל משופרי שופרי [לקח מבשרו חלק טוב ביותר].

אמר ליה רבי זירא: במעשה זה למדתנו רבינו משנתנו מדברת בשני סבינין (108) ושני בני אדם, ובכל זאת היא מכשירה את

שכל אחד לא ישחוט את רוב הסימנים כי יסמוך על חבירו שישחוט כדין], והשוחט שלא שוחט את רוב הסימנים לא ממית את הבהמה אלא עושה אותה לטריפה, קא משמע לן, דאין חוששין לכך (107).

אלא אי אמרת שהמשנה מדברת בסכין אחת ושני בני אדם השוחטים בה, קשה האי לישנא "אין חוששים שמא יטרפו זה על זה", הרי אין מקום לחשוש שלא ישחטו את רוב שני הסימנים, וכל מה שהיה מקום לחשוש הוא שמתוך ששנים דוחקים סכין על הצואר הם יתזו את הראש בבת אחת, ואם כן שמא ידרוסו זה על זה, מיבעי ליה לתנא של הברייתא להגיד.

אמר ליה רבי אבין: באמת תני בכרייתא: אין חוששין שמא ידרוסו זה על זה.

מתלב רב אבין מברייתא על שמואל: שחט את הוושט למטה, ואת הקנה למעלה ממקום שחיטת הוושט. או ששחט את הוושט למעלה, ואת הקנה למטה ממנו, שחיטתו כשרה.

את הדבר. אמנם לדעת רוב הראשונים צריך לבדוק אם נשחטו רוב הסימנים, ולדעתם צריך לפרש, שהברייתא אומרת שאין לחוש בשחיטה שלא תהיה כראוי ויהיה בה משום "בל תשחית", אבל לחשש איסור אכילה לא היה מקום לחשוש. [שאלתא קכ"ד אות י"ד].

108. תוספות מביאים גירסא אחרת, "למדתנו רבינו משנתנו בסכין אחד ושני בני אדם"! לפי גירסא זו, הקשה רבי זירא על רב יצחק בר שמואל איך הוא אוכל, הלוא הוא בעצמו פירש את המשנה כשמואל וריש לקיש! ומכל מקום רב יצחק בר שמואל לא חש לדברי רבי זירא

ולפי השאלות החשש הוא שבין שניהם לא יעשו רוב. [תוס' ד"ה דלמא].

107. יש לעיין, מה כל החשש, הרי אפילו אם לא ישחטו את הרוב יודע הדבר, שהרי צריך לבדוק את הסימנים כמו שאמרו בפרק ראשון ט' א "אמר רב יהודה אמר שמואל: הטבח צריך שיבדוק בסימנים לאחר שחיטה!"

כתב הנצי"ב, שלדעת בה"ג אין צריך לבדוק אם נשחטו רוב הסימנים, אלא צריך לבדוק רק אם הסימנים לא היו עקורים, ומכיון שלא רגילים בכל שחיטה לבדוק אם נשחטו רוב הסימנים, היה מקום לחשש שלא ישחטו רוב ולא יבדקו

השחיטה כדעת רב, ודלא כשמואל וריש לקיש שהצריכו שחיטה מפורעת, ולדעתם יש לפרש את המשנה שהיא מדברת בסכין אחת.

אמר רב יהודה אמר רב שני דברים בדין חלדה: (109)

א. שוחט שהחליד את הסכין והכניסו בין סימן לסימן ופסקו לסימן התחתון כהלכתו, ואחר כך הוציא את הסכין ושחט את הסימן העליון כדרך שחיטה, השחיטה פסולה, מפני ששחיטה צריכה להיות מגולה, וכשזה שחט את הוושט היה הסכין מכוסה על ידי הקנה.

ב. אם תחב את הסכין תחת העור ושחט את הסימנים כשהסכין מכוסה על ידי העור — כשרה השחיטה, מפני שהעור איננו בכלל מצות השחיטה, ורק כשדבר שהוא בכלל השחיטה מכסה את הסכין, הרי זה בכלל חלדה.

ומקשינן: מאי קא משמע לן רב בדינו הראשון, הלוא פסול חלדה תנינא במשנתנו לקמן בפרק זה!

שנינו במשנה: שחט את הוושט ופסק את הגררת... או שהחליד את הסכין תחת

הסימן השני ופסקו, וסימן אחד שחט כדין, רבי ישכב אומר: בהמה זו היא נבלה מאחר שלא נשחטו שני סימנים שלה כהלכה. רבי עקיבא אומר: אין זו נבלה אלא טרפה ואינה מטמאה כנבילה.

ומתריצין: אי ממתניתין בלא דברי רב, הוה אמינא, הני מילי שהחלדה פסולה דוקא באופן ששחט מלמטה למעלה דהיינו ששחט מכיוון העורף לצואר, דלא קעביד כדרך שחיטה שהיא מהצואר לעורף, אבל במקרה של רב שהוא שוחט את הסימנים מלמעלה למטה, דקעביד כדרך שחיטה, אימא שפיר דמי שאין זו חלדה. קא משמע לן רב שענין החלדה הוא שהסכין מכוסה, ואין ענין החלדה ששוחט מלמטה למעלה (110).

הדין השני שאמר רב הוא שאם החליד את הסכין תחת העור — כשרה. הגמרא מביאה מסורת אחרת בשם רב.

בי רב אמרי בשם רב: תחת העור — איני יודע אם זו חלדה מכיון שהסכין מכוסה, או שאין זו חלדה מפני שאין הסכין מכוסה בדבר שהשחיטה תלויה בו.

איבעיא להו: לבי רב, דאמרי תחת העור, איני יודע: השוחט תחת מטלית הכרוכה

וחזר בו ממה שהיה מפרש כשמואל וריש לקיש. [תוס' ד"ה למדתנו].

109. הגמרא הביאה לכאן את ענין החלדה, מפני שבסוגיא הקודמת נחלקו רב ושמואל בענין שחיטה שאינה מפורעת, ולדעת רב השחיטה כשרה אף על פי שביית השחיטה לא מתרחב, ומביאה הגמרא שרב עצמו פוסל את השחיטה כאשר הסכין מכוסה לגמרי. [תוספות ד"ה

החליד].

110. במשנה בדף יט ב כתוב שהשוחט מהעורף — שחיטתו פסולה. ובגמרא שם אמרו, שמדובר כשלא החזיר את הסימנים אחורי העורף. [עיי"ש ברש"י ד"ה שחיטתו פסולה].

מבואר מזה, שאליבא דאמת אין פסול בעצם השחיטה כששוחטים מלמטה למעלה, ודברי

לבהמה סביב צוארה, (111) מהו?

שהסכין לא מוסתרת על ידי גוף הבהמה.

וכן השוחט והסכין מכוסה תחת צמר מסובך של הבהמה, מהו? (112) האם יש להסתפק ולומר שגם זו חלדה כמו כששוחט תחת העור של הבהמה, או שבזה אין להסתפק ובודאי שאין זו חלדה מכיון

ומסקינן: תיקו, ויש להחמיר מספק (113).

בעי רב פפא: שחט את רוב שני הסימנים כהלכה (114) ואחר כך החליד במיעוט סימנים, מהו? האם נאמר שלאחר ששחט

הגמרא כאן מתפרשים שלולא דברי רב היינו אומרים שענין החלדה הוא ששוחט מלמטה למעלה, ורב מלמדנו שאין הדבר כן ואין פסול בכך, אלא פסול החלדה הוא שהסכין מכוסה על ידי הסימנים.

113. כך כתב רש"י, דכל תיקו דאיסורא לחומרא. וכן פסק הרמב"ם בכל הבעיות שהם ספק נבלה. [פ"ג מהלכות שחיטה ה"י]. והלחם משנה הקשה על פסק הרמב"ם בשוחט תחת מטלית שזה ספק נבילה, הלוא זה ספק ספקא, יש ספק אם המטלית נחשבת כעור, ובעור עצמו יש ספק אם השוחט תחתיו נחשב למחליד!

111. לדעת רוב הראשונים, הגמרא מסתפקת רק במטלית הכרוכה על הבהמה וקשורה תמיד בצואר הבהמה, אבל אם נפלה טליתו וכסתה את הסכין, בודאי שאין השחיטה פסולה בכך. [רמב"ן רשב"א רא"ש].

והרע"א כתב, שאין זה ספק ספקא אלא ספק אחד אם יש במטלית משום חלדה, וזה שיש לנו ספק אולי אף בעור אין חלדה, אין זה מחזק את צד הספק שאין במטלית משום חלדה.

והרמב"ם החמיר בדבר. [פ"ג מהלכות שחיטה ה"י] והשו"ע פסק שיש לחוש לכתחילה לדעת הרמב"ם [יו"ד סימן כ"ב ס' ח'].

114. בארנו את הגמרא לפי שיטת רש"י. הרבה ראשונים חולקים על רש"י, וסוברים שאחרי ששחט שני סימנים וגמר לשחוט כהלכה — אין השחיטה נפסלת יותר. נביא את פירושיהם לבעית רב פפא בהערה הבאה. יש לדון בכמה שאלות בשיטת רש"י.

112. לפי גירסת הרא"ש, בעית השחיטה תחת צמר מסובך נשאלה לפני בעית השחיטה תחת מטלית.

א. האם בעית רב פפא היא בכל הלכות שחיטה?

ופירש הרא"ש, שהבעיה תחת מטלית היא באם תמצא לומר שתחת צמר מסובך השחיטה פסולה, יש להסתפק שמא תחת מטלית השחיטה כשורה, לפי שהצמר מחובר לבהמה והמטלית אינה מחוברת. [רא"ש סימן ה'].

לקמן בדף ל"ב ע"א יש בגמרא, "בעי רב הונא בריה דרב נתן. שהה במיעוט סימנים מהו? תיקו". רש"י מפרש בעיה זו כמו שפירש את בעית רב פפא.

והמדעני יום טוב פירש גם לפי גירסתנו, שבעית צמר מסובך נשאלה באם תמצא לומר שתחת מטלית השחיטה פסולה, כי יש מקום להכשיר יותר בצמר מסובך, לפי שהמטלית היא קבועה וצמר מסובך עשוי להיות בלתי מסובך. [שם אות ת'].

במשנה לעיל י"ח ע"א נחלקו תנאים בשוחט את רוב הסימן ואחר כך הגרים במיעוטו. וכתב רש"י, שרב פפא הסתפק האם הלכה כהחמירים.

לדעת רש"י, ספיקו של רב פפא הוא בכל

רוב סימנים כבר התיר את הבהמה, ולא איכפת לנו במה שעשה לאחר מכן, או נאמר, שאף על פי שבאמת השחיטה כשרה ברוב סימנים, מכל מקום, גם המיעוט נחשב לחלק מהשחיטה, ואם עשאו שלא כהלכה,

השחיטה נפסלת (115).

ומסקינן: תיקו, ויש להחמיר בדבר.

הלכות שחיטה.

ריב"ם הקשה על רש"י, שבסוגיא בדף י"ח נפסקה הלכה כרבי יוסי ברבי יהודה ללא חולק, ואיך הסתפק רב פפא בדבר הזה! [רא"ש פ"ק סימן כ"ד].

מותרת בתחילת היום השביעי מדין מקצת היום ככולו, ואם היא רואה דם אחר כך — נאסרת למפרע. וכן בעינו שאנו דנים את רובו ככולו, אם נעשה במיעוט פסול — נפסלה השחיטה למפרע. [תבואות שור סימן כ"ג ס"ק ט'].
בספר שב שמעתא כתב, שאם יש ספקות בפסול במיעוט בתרא, הבהמה היא בחזקת היתר מפני שלפני שנולד הספק כבר הותרה הבהמה, ואעפ"י שאם נפסלה השחיטה — היא פסולה למפרע, בכל זאת יש לחזקה כח במקום הזה, והביא ראיה לזה מגמרא. [שמעתא א' פרק כ"ב].

הריב"ם מפרש כרש"י את הספק של רב פפא, ולדעתו יש לחלק בין שהיה וחלדה שהם במקום השחיטה, ובהם נסתפקו האמוראים, לבין הגרמה שהיא במקום שאינו ראוי לשחיטה, ולפיכך אינה פוסלת אחרי ששחט את רוב שני הסימנים. שהרי זה כחותר את רגלה של הבהמה. [תוספות ד"ה החליד].

בספר שב שמעתא כתב, שאם יש ספקות בפסול במיעוט בתרא, הבהמה היא בחזקת היתר מפני שלפני שנולד הספק כבר הותרה הבהמה, ואעפ"י שאם נפסלה השחיטה — היא פסולה למפרע, בכל זאת יש לחזקה כח במקום הזה, והביא ראיה לזה מגמרא. [שמעתא א' פרק כ"ב].
אמנם, הנצי"ב נשאל על מקרה שנשחטו רוב סימנים בהכשר וחתכו את רגלה של הבהמה, ואחרי שהיה המשיכו את השחיטה, מה דין הרגל?

ב. האם פסול שחיטה במיעוט בתרא הוא מדאורייתא או מדרבנן?

והשיב הנצי"ב, שהרגל אסורה לפי שכל זמן שהשוחט עוסק בשחיטה לא נגמרה השחיטה ולא הותרה הבהמה [משיב דבר ח"ב סימן י"ד].
ובספר חלקת יואב האריך בזה ודעתו כדעת הנצי"ב [יור"ד סימן ה'].

הרמב"ן מביא בשם הראב"ד שמפרש כרש"י וסובר שהפסול הוא מדרבנן.

ד. מהי ההלכה?

המהרש"ל סובר שלדעת רש"י הספק הוא שמה יש פסול מדרבנן. [יש"ש סימן ט'].

הרא"ש כתב, שיש להחמיר כדעת רש"י, וכן נוהגים באשכנז ובצרפת. [רא"ש סימן ו'].
השו"ע פסק, שראוי לחוש לדעת רש"י לכתחילה. והרמ"א כתב, שהמנהג להחמיר. [יור"ד סימן כ"ד סימן י'] והמהרש"ל כתב שהמנהג הוא לנקוט לדינא כדעת רש"י [יש"ש סימן ט'].
התבואות שור מביא גמרא במסכת זבחים [כ"ט ע"א] שאומרת, שיכול להיות שדבר שהותר יחזור ויאסר, כמו שמצינו בזבה שהיא

לדעת התבואות שור, הראב"ד סובר שהספק הוא ספק דרבנן, ולכן פסק הראב"ד בספק זה לקולא, [השגות הראב"ד פ"ג ה"ד] אמנם רש"י — שפסק לחומרא — סובר שהספק הוא ספק דאורייתא. [תבואות שור סי כ"ג ס"ק ט'].
ג. מהי שיטת רש"י?

האחרונים מבינים בדעת רש"י, שהבהמה מותרת כשהשוחט שוחט את רוב הסימנים, וכשהוא שוחט את מיעוטם בפסלות — נאסרת הבהמה למפרע.

115. תוספות והרא"ש מביאים פירושים אחרים בבעית רב פפא.

התבואות שור מביא גמרא במסכת זבחים [כ"ט ע"א] שאומרת, שיכול להיות שדבר שהותר יחזור ויאסר, כמו שמצינו בזבה שהיא

מתניתין:

השוחט שני ראשין של בהמות כאחד — שחיטתו כשרה אפילו בקדשים. אבל בקדשים אין לעשות כן לכתחילה, ובחולין מותר לעשות כן לכתחילה⁽¹¹⁶⁾.

שנים אוזוין⁽¹¹⁷⁾ בסכין ושוחטים בהמה

אחת, אפילו אחד שוחט עם סכיניו למעלה בצואר הבהמה סמוך לראשה, ואחד שוחט עם סכיניו למטה סמוך לחזה — שחיטתו כשרה⁽¹¹⁸⁾. המשנה באה ללמד דיני דרסה.

הדוחק את הסכין בכח בצואר הבהמה והתיו

פירוש רבינו תם

הבעיה היא בהחליד במיעוט הראשון של הוושט, דהיינו שתחב את הסכין תחת המיעוט ושחטו בחלדה, ואח"כ שחט את הרוב כהלכה. השאלה היא רק בוושט, אבל בקנה בודאי שאין החלדה פוסלת במיעוט קמא דלא גרע מקנה פגום שאפשר לשוחטו.

השאלה היא, האם תחילת שחיטת הסימן שנעשית בחלדה מטריפה, או שכל פסול החלדה הוא רק בסוף הסימן, שאז מנבלים את הבהמה כשלא שוחטים כהלכה, ואילו בתחילת השחיטה רק מטריפים אותה.

לפי פירוש זה בעית רב פפא היא גם כשהייה במיעוט קמא, ולקמן בדף לב ע"א נשאלה אותה שאלה לענין שהייה.

נחלקו המהרש"ל והמהרש"א בהבנת התוספות. לדעת המהרש"ל, הספק הוא בדין תורה, אבל מדרבנן בודאי שהלכות שחיטה קיימות אף במיעוט קמא. לדעת המהרש"א הבעיה היא שמה יש להכשיר אף מדרבנן.

פירוש רבינו אושעיא

הבעיה היא בשחט את רוב הסימן הראשון כהלכה, ולא שחט את המיעוט, ואחר כך החליד את הסכין תחת מיעוט הסימן השחוט, ושחט את הסימן השני.

השאלה היא רק בבהמה, אבל בעוף שהוא כשר בסימן אחד, בודאי שאין לפסול בשחיטת סימן שני בחלדה אחרי שכבר הוכשר. הרמב"ן במלחמות נקט, שהשאלה היא רק

לפי רב יהודה אמר רב הסובר שאין חלדה תחת העור לפי שאינו בתורת שחיטה, ויש להסתפק האם יש חלדה תחת מיעוט סימן מפני שהוא בתורת שחיטה, או שאין כאן חלדה לפי שהמיעוט חשוב כשחוט. וכתב הרמב"ן, שהרי"ף השמיט את בעית רב פפא מפני שפוסקים לחומרא אף בחלדה תחת העור, וממילא אין מקום לשאלת רב פפא.

תוספות והרא"ש אומרים, שאף אם פוסלים חלדה תחת העור, אפשר לחלק ולומר שהעור הוא שלם, אבל תחת מיעוט סימן ראשון אין חלדה לפי שהוא נחשב כשחוט.

116. מלשון המשנה "שחיטתו כשרה" משמע שהשחיטה כשרה רק בדיעבד, ומשנה זו אמורה בשחיטת קדשים שבהם אין לעשות כן לכתחילה, שדורשים מ"תזבח שלא יהא שנים שוחטים זבחה אחד, תזבחהו — שלא יהא אחד שוחט שני זבחים. [גמרא לעיל כ"ט ב].

117. לשון "שנים אוזוין" משמע שלכתחילה מותר לעשות כן, ומדובר כאן בחולין שלא כמו ברישא שמדובר בקדשים. [תוספות יום טוב]. ועיין רש"ש.

118. בגמרא לעיל [ל' ע"א] נחלקו אמוראים בפירוש המשנה, ואנו בארנו אותה לפי האמוראים המפרשים אותה בשני שוחטים השוחטים בשני סכינים. וההלכה כמותם. ויש

וכן אם היה שוהט שתי בהמות והתיז את שני הראשין בבת אחת בהולכה או בהבאה, אם יש בסכין מלא צואר אחד חוץ לשני הצוארים, שהסכין ארוכה כשלשה צוארים — שחיתתו כשרה, ואם לאו — אין שחיתתו כשרה (124).

במה דברים אמורים (125) שצריך שיהיה לסכין שיעור, בזמן שהולך ולא הביא או הביא ולא הולך את הסכין, אבל אם הולך והביא, אפילו שחט בסכין כל שהוא, אפילו שחט באיזמל (126) — כשרה (127).

את הראש בבת אחת, הרי זו דרסה, והשחיטה פסולה.

היה שוהט במשיכת הסכין והתיז (119) את הראש בבת אחת דהיינו שלא הולך והביא, אלא או שהולך את הסכין על צואר הבהמה החוצה או שהביאה אליו, אם יש באורך הסכין מלא צואר של הנשחט (120) חוץ לצוארו (121), דהיינו שהיא ארוכה כשני צוארים (122) — השחיטה כשרה, ואין לחוש שמתוך מהירות השחיטה נעשתה גם דרסה, אבל אם לא היה בסכין שיעור זה — בודאי (123) דרס.

123. ז"ל הר"ן "אבל כל שאינו ארוך כשיעור הזה, אין הסימנים נשחטים במשיכה זו בלא דרסה".

124. כתב הרא"ש, שאם אין בסכין כמלא שלשה צוארים אלא שנים, או רק אחת מהבהמות התנבלה, שאם הולך את הסכין, הרי שהולך שיעור שני צוארים על הבהמה הקרובה אליו, והיא כשרה כאילו לא היתה כאן בהמה אחרת, ואם הביא את הסכין, הרי שהביא שיעור שני צוארים על הבהמה הרחוקה ממנו. [רא"ש סימן ח'ן] והר"ן פקפק בזה, וכתב שכיון ששחט את שניהם בבת אחת, אם דרס אחת מהם — דרס גם את השניה.

125. יש גאונים שאומרים, שהקטע הזה של המשנה מתייחס רק לעוף שצוארו דק ולא לבהמה. [רי"ף והגהות אשר"י] והרמב"ן חלק עליהם.

126. בגמרא נסתפקו בפירוש המשנה, האם דברי המשנה "אפילו באיזמל" הם פירוש לדברי המשנה "אפילו כל שהוא", או שיש במשנה שני חידושים נפרדים ו"אפילו כל שהוא" לא מתייחס לאיזמל.

127. יש להבין את דין המשנה, הלוא אפילו

אמוראים המפרשים את המשנה בשני שוחטים השוחטים בסכין אחד דוקא.

119. לדעת הרמב"ן, מדובר דוקא בחותך את כל הראש, אבל אם חתך רק את הסימנים — אין צריך שיהיה בסכין מלא צואר, שכן משמע מלשון "התיז" שחתך את הראש לגמרי. והרשב"א והר"ן חלקו עליו.

120. רמב"ם פ"ב מהלכות שחיטה ה"ט. וכתב המגיד משנה, שאם שוחט שור צריך שיהיה בסכין כמלא צוארו, ואם שוחט עוף צריך שיהיה בסכין כמלא צוארו.

121. הגמרא דנה בפירוש "מלא צואר", האם הפירוש הוא שכל הסכין הוא רק מלא צואר, או ש"מלא צואר" זה מחוץ לצואר. פרשנו את המשנה לפי מסקנת הגמרא וכפי שפירש רש"י במשנה.

122. כתבו התוספות והרא"ש, שאם הסכין ארוכה כשיעור שני צוארים — השחיטה כשרה אף אם לא הולך את כל הסכין, כי העיקר הוא שהשוחט ישחט בריוח ולא ידרוס כדי שתגמר השחיטה לפני שיוליך את כל הסכין. [תוספות ד"ה חוץ ורא"ש סימן ז'].

גמרא:

ומבררין: מאי "ואומר"? מדוע לא הסתפק התנא בפסוק הראשון והוסיף "ואומר" והביא פסוק נוסף?

ומפרשין דהכי קאמר תנא: וכי תימא [ואם תאמר], שאין ראה מ"זהב שחוט" שלשון שחוט הוא משוך, כי יש לפרשו מלשון שהוא חוט, שנמורה כחוט הוא מרוב רכותו, תא שמע פסוק אחר שאין לפרשו אלא מלשון משיכה, שכתוב "חץ שחוט לשונם".

בדרך אגב, הגמרא מביאה מעשה שעוף נשחט על ידי חץ.

רבא הוה כדוק ליה גירא [רבא בדק חץ] לרבי יונה בר תחליפא, שהיה החץ מחודד כמו סכין, והיה רבא בודק אם אין בו פגימה, שכן הדין הוא שצריך לתת לחכם לבדוק את הסכין⁽¹²⁹⁾. ושחט בה רבי יונה עופא בהדי דפרח [כשהוא עף].

והוינן: איך הכשירו את העוף והלוא יש לחוש דלמא היה החץ מכוסה בעור העוף כששחט ועביר חלדה?

ואמרינן: יש דרך לדעת שלא היתה חלדה, חזינן גירפי דמיפרמי [רואים את הנוצות של

שנינו במשנתנו: התיז את הראש בבת אחת – פסולה.

והוינן: מנא הני מילי⁽¹²⁸⁾ שהשחיטה היא בדרך משיכה ולא בדרך דרסה?

אמר שמואל: יש ללמוד שלשון שחיטה הוא משיכה ממה דאמר קרא: "חץ שחוט לשונם מרמה דבר" [ירמיה ט' ז'] הנביא ממשיך את לשון הרשעים המדברת מרמה ופוגעת בחבריהם מרוחק לחץ שהולך במשיכה, הרי שלשון "שחוט" פירושו משוך.

הגמרא מביאה ברייתא הדורשת מלשון שחיטה שדרסה פסולה כשמואל.

תנא דבי רבי ישמעאל: כתוב בתורה "ושחט את בן הבקר" [ויקרא א' ה'] אין "ושחט" אלא ומשך, וכן הוא אומר בשלמה המלך שציפה את המגינים ב"זהב שחוט" [מלכים א' י' ט"ז-י"ז] וזה זהב רך שנוח להרקע ומושכים אותו. ועוד פסוק אומר "חץ שחוט לשונם מרמה דבר".

במוליך ומביא יש להחשיב את האיזמל כאילו היה כפול מאורכו, ועדיין אין לו שיעור שני צוארים!

וכתב הבכור שור, שהמשנה מכשירה רק כשהולך והביא כמה פעמים, או אפילו כשכוונתו היתה להוליך ולהביא כמה פעמים לפי דברי התוספות שהבאנו בהערה 122 שהכוונה קובעת.

128. בפרק הכל שוחטים אמר שמואל: "אלו הן הלכות שחיטה: שהייה, דרסה, חלדה, הגרמה

ועיקור" [לעיל ט' ע"א].

וכתב רש"י, שמהגמרא כאן מוכח שהדרסה אינה הלכה למשה מסיני כמו שאר ההלכות המנויות, אלא היא נלמדת מהמקרא. [כ"ז ע"א ד"ה דלא לשוייה גיסטרא].

והרשב"א חולק על רש"י וכתב, שהדרסה היא הלכה למשה מסיני, וקרא אסמכתא בעלמא הוא [לעיל כ"ז ע"א ד"ה ולטעמיך] ועיין בהערה

14.

129. אמר רבי יוחנן: לא אמרו להראות סכין